

YANGI O‘ZBEKISTONDA XALQCHIL VA INSONPARVAR DAVLAT QURILISHINING IJTIMOIIY-SIYOSIY AHAMIYATI

Abduhalilova Zarina Narzillayevna

Namangan davlat pedagogika instituti. Texnologik ta’lim yo’nalishi. TXT Bu 24 guruhi talabasi

Ilmiy rahbar: Tillayev Bobomurod Abduvahhobovich

Annotatsiya, *Mazkur maqolada Yangi O‘zbekiston konsepsiyasi doirasida shakllanayotgan xalqchil va insonparvar davlat modeli atroflicha tahlil qilingan. Unda ijtimoiy adolat, huquqiy davlat tamoyillari, siyosiy islohotlar, inson huquqlari va fuqarolik jamiyatining rivojlanishi masalalari o‘rganilgan. Shuningdek, ta’lim, sog‘liqni saqlash, ijtimoiy himoya, bandlik va mahalla institutining mustahkamlanishi kabi yo‘nalishlar asosida olib borilayotgan xalqchil siyosatning amaliy natijalari yoritilgan. Maqolada ochiqlik, shaffoflik va fuqarolar bilan muloqot tamoyillari asosida davlat va jamiyat o‘rtasidagi ishonchni mustahkamlash jarayoni tahlil etiladi. Shuningdek, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik orqali inson huquqlari va demokratik qadriyatlarni rivojlantirishga qaratilgan sa’y-harakatlar ham alohida e’tiborga olingan.*

Kalit so‘zlar: *Yangi O‘zbekiston, xalqchil davlat, insonparvarlik, ijtimoiy adolat, siyosiy islohotlar, huquqiy davlat, demokratik qadriyatlar.*

В данной статье всесторонне проанализирована формирующаяся в рамках концепции «Новый Узбекистан» модель народного и гуманного государства. Рассмотрены вопросы социальной справедливости, принципов правового государства, политических реформ, прав человека и развития гражданского общества. Также освещены практические результаты народной политики, проводимой в таких направлениях, как образование, здравоохранение, социальная защита, занятость и укрепление института махалли. В статье анализируется процесс укрепления доверия между государством и обществом на основе принципов открытости, прозрачности и диалога с гражданами. Особое внимание уделено усилиям по развитию прав человека и демократических ценностей в сотрудничестве с международными организациями.

Ключевые слова: *Новый Узбекистан, народное государство, гуманизм, социальная справедливость, политические реформы, правовое государство, демократические ценности.*

Annatation, *This article provides an in-depth analysis of the emerging model of a people-centered and humane state within the framework of the "New Uzbekistan" concept. It examines issues of social justice, the rule of law, political reforms, human rights, and the development of civil society. The article highlights the practical outcomes of people-oriented policies in areas such as education, healthcare, social protection, employment, and the strengthening of the mahalla institution. It also analyzes the process of building trust between the state and society based on principles of openness, transparency, and dialogue with citizens. Special attention is given to efforts aimed at promoting human rights and democratic values through cooperation with international organizations.*

Keywords: *New Uzbekistan, people-centered state, humanism, social justice, political reforms, rule of law, democratic values.*

KIRISH

O‘zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgach, 1991-yildan boshlab, davlatni zamonaviy, rivojlangan va demokratiyaga asoslangan tizimda qurish jarayoniga kirdi. Keyinchalik, davlat boshqaruvi, iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy tizimlarda jiddiy islohotlar boshlandi. 2016-yilda Shavkat Mirziyoyev prezidentlikka kelishi bilan yangi islohotlar va davlatning xalqchil va insonparvar g‘oyalarga asoslangan tamoyillari amaliyotga kiritildi. Bu jarayon Yangi O‘zbekistonning ijtimoiy va siyosiy rivojlanishining yangi bosqichini boshlab berdi^[81].

Yangi O‘zbekiston konsepsiyasi, asosan, jamiyatda adolat, tenglik, huquqiy davlat va odamning qadr-qimmatini ulug‘lashga qaratilgan. Bunda eng muhim e‘tibor qaratilayotgan jihatlardan biri, davlatning inson huquqlari, erkinliklar va jamiyatning turli ijtimoiy qatlamlarining ehtiyojlarini e‘tiborga olishidir. Mirziyoyevning ta’kidlashicha, Yangi O‘zbekistonning yuksalishi, faqatgina iqtisodiy rivojlanish emas, balki xalqning hayotini yaxshilash, jamiyatda adolatli va ijtimoiy barqarorlikni ta’minlash orqali amalga oshadi.

Xalqchil siyosatning asosiy yo‘nalishlari

Yangi O‘zbekistonda xalqchil siyosat – bu aholining ehtiyojlarini, manfaatlarini va talablarini asos qilib olgan siyosatdir. Bu siyosatning asosiy yo‘nalishlari quyidagilarni o‘z ichiga oladi: Mahalla institutining mustahkamlanishi: Mahalla – O‘zbekistonda ijtimoiy tizimning muhim elementi bo‘lib, u odamlar o‘rtasidagi ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashda katta ahamiyatga ega. Mahalla boshqaruvining mustahkamlanishi, odamlarning turmush sharoitini yaxshilash va ko‘proq ijtimoiy yordamni taqdim etish imkonini beradi.

Ijtimoiy himoya tizimining yaxshilanishi: Xalqchil siyosatning yana bir muhim yo‘nalishi bu ijtimoiy himoya. Ijtimoiy himoya dasturlari orqali kam ta‘minlangan oilalar, pensionerlar, nogironlar va boshqa ijtimoiy qatlamlarga yordam ko‘rsatilmoqda.

Bandlikni oshirish va ish o‘rinlarini yaratish: Yangi O‘zbekistonda mehnat bozorini tartibga solish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va ishchilarni qo‘llab-quvvatlashga alohida e‘tibor qaratilmoqda. “Kichik va o‘rta biznesni rivojlantirish” dasturlari orqali ko‘plab yangi ish o‘rinlari yaratilmoqda. Ta‘lim va sog‘liqni saqlash tizimlarining isloh qilinishi: Ta‘lim tizimi xalqchil siyosatning muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Kichik yoshdagi bolalar uchun sifatli ta‘lim va sog‘liqni saqlash xizmatlarini taklif etish, jamiyatning har bir a‘zosiga teng imkoniyatlar yaratish orqali xalqning farovonligini oshirishga yordam beradi.

Insonparvarlik tamoyillari va ularning amaliy ifodasi.

Yangi O‘zbekiston siyosatining asosiy tamoyillaridan biri bu insonparvarlikdir. Bu tamoyil davlatning barcha qarorlarida, qonunlarida va siyosatida namoyon bo‘ladi. Insonparvarlik tamoyilining amaliy ifodasi quyidagicha:

Inson huquq va erkinliklariga hurmat: O‘zbekistonda inson huquqlari bo‘yicha islohotlar amalga oshirilmoqda. Bunda, barcha fuqarolarning huquq va erkinliklari kafolatlanadi, barcha fuqarolar uchun teng imkoniyatlar yaratiladi. Ayollar va yoshlar huquqlarini himoya qilish: Ayollar va yoshlar huquqlarini himoya qilish, ular uchun mehnat sharoitlarini yaxshilash, ta‘lim va sog‘liqni saqlashda teng imkoniyatlar yaratish hamda ular uchun maxsus dasturlar ishlab chiqish bu tamoyilni amalda ro‘yobga chiqaradi.

Nogironlar, keksalar va ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarga ko‘maklashish: Nogironlar va keksalar uchun davlat tomonidan ijtimoiy xizmatlar va yordamlar

taqdim etilmoqda. Bu orqali odamlarning qadr-qimmati hurmat qilinadi va jamiyatda tenglik yaratishga intilish amalga oshiriladi.

Siyosiy tizimda ochiqlik va fuqarolik jamiyatining rivoji

Siyosiy tizimda ochiqlik va fuqarolik jamiyatining rivojlanishi Yangi O‘zbekistonda amalga oshirilayotgan islohotlarning muhim jihatidir. Ochiq siyosat, aholining davlat boshqaruvida faol ishtirok etishini ta’minlash va siyosiy hayotda mustahkam ishtirok etishga imkon yaratadi.

“Ochiq budget” tizimi: Davlatning moliyaviy faoliyatini shaffof qilish va aholi bilan ochiq aloqada bo‘lish orqali ishonchni oshirishga qaratilgan.

Fuqarolik jamiyati institutlarining rivoji: O‘zbekistonning fuqarolik jamiyati, ya’ni nodavlat tashkilotlar va ommaviy axborot vositalari orqali aholi bilan aloqalarni mustahkamlashda faoliyat yuritmoqda^[82].

Jamoatchilik eshituvlari va murojaatlar: Jamoatchilik eshituvlari orqali fuqarolar o‘z muammolarini davlat organlariga yetkazib, muammolarni hal qilishda faol ishtirok etadilar.

Yangi O‘zbekiston va xalqaro miqyosdagi demokratik islohotlar

Yangi O‘zbekistonning xalqaro miqyosda muvaffaqiyatli rivojlanishi uchun, inson huquqlari va demokratik islohotlarni amalga oshirish muhim ahamiyatga ega. Xalqaro tashkilotlar, shu jumladan BMT, YXHT va YUNESKO bilan hamkorlik, O‘zbekistonning xalqaro obro‘si va islohotlarni amalga oshirishda qo‘llab-quvvatlashni oshiradi.

BMT Bosh kotibi Antoniu Guterrishning 2022-yilgi bayonotida, “O‘zbekistonda inson huquqlarining kafolatlanishi va korrupsiyaga qarshi kurashish bo‘yicha amalga oshirilgan islohotlarni yuqori baholaymiz” [⁸³] deb ta’kidlangan.

Ijtimoiy-siyosiy barqarorlik va milliy birlikni mustahkamlash

O‘zbekistondagi millatlararo va dinlararo totuvlik, shuningdek, jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni saqlash, davlatning asosiy maqsadlaridan biridir. Xalqchil siyosatning yuksalishi jamiyatni birlashtirish va barqarorlikni ta’minlashda o‘zining katta rolini o‘ynamoqda.

Xalq bilan muloqot va inson qadr-qimmati

O‘zbekistonda aholining turli qatlamlari bilan doimiy muloqot olib borish, xususan, “Xalq qabulxonalari” orqali olib borilayotgan islohotlar davlatning insonlarga nisbatan g‘amxo‘rligini namoyon qiladi. Shuningdek, prezidentning xalq bilan ochiq muloqotlari va davlat organlarining aholi bilan bevosita aloqada bo‘lishi davlat va jamiyat o‘rtasidagi ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi.

XULOSA, Yangi O‘zbekistonda xalqchil va insonparvar davlat qurilishi, jamiyatning turli qatlamlari va barcha fuqarolarining manfaatlarini ko‘zlab, ijtimoiy barqarorlik, siyosiy islohotlar va huquqiy kafolatlarni ta’minlashga xizmat qilmoqda. Bu model xalqning davlatga bo‘lgan ishonchini oshirishga, jamiyatda adolat, tenglik va farovonlikni yaratishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh. M. (2017). Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O‘zbekiston, 2017.
2. Mirziyoyev Sh. M. (2021). Yangi O‘zbekiston – inson qadri ulug‘langan jamiyat. – T.: “O‘zbekiston”, 2021.
3. “2022–2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi”. – T.: Adliya vazirligi nashri, 2022.
4. BMT rasmiy bayonoti. “UN Secretary-General praises Uzbekistan’s human rights reforms”. – 2022.
5. Adliya vazirligi. “Xalq qabulxonalarining yillik hisobotlari”. – 2023.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti: www.prezident.uz
7. O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi. Huquqiy davlat asoslari va islohotlar sharhi. – Toshkent: “Huquq”, 2022.
8. BMT Inson huquqlari kengashi hisobotlari. – <https://www.ohchr.org>